

Надежда Петру, Андреа Томашкова, Моника Крошлакова

Диверсифікація експорту сімейного бізнесу як інструмент їх подальшого розвитку

Сімейний бізнес є найбільшим глобальним джерелом робочих міст у приватному секторі, міжпоколіннєвий характер якого зміцнює стабільність індивідуальних економік. Конкурентний сектор малих та середніх підприємств до якого належить сімейний бізнес є важливою передумовою повномасштабної інтеграції будь-якої економіки у світове економічне середовище. Для економіки Чехії підвищується важливість зовнішньої торгівлі, і вона залежить від здатності компаній виходити на зовнішні ринки. Метою статті є визначення залучення покоління наступників у експортну діяльність сімейного бізнесу з зосередженням на диверсифікації експорту по відношенню до структури галузі. Вторинною метою є аналіз механізмів попиту для малих та середніх підприємств/сімейного бізнесу, які орієнтуються на експорт. Визначені наукові гіпотези зосереджуються на демонстрації залежності між диверсифікацією експорту, залученням покоління наступників в управлінні компанією та структурою галузі. Автори також вказують на те, що сімейний бізнес, яким керує перше покоління засновників, експортує в першу чергу у Словаччину, Німеччину та ЄС. Компанії, якими керує наступне покоління, диверсифікують територіальний ризик і також експортують за межами країн-членів ЄС. Було показано значну кореляцію між автомобільною галуззю та Німеччиною, Словаччиною та країнами за межами ЄС та механічною інженерією та країнами за межами ЄС. Унікальність статті полягає у актуальності реального переходу сімейного бізнесу у Чехії до наступних поколінь, який здійснює зовнішню торгівлю для забезпечення подальшого розвитку та стійкості сімейного бізнесу для майбутніх поколінь.

Ключові слова: бізнес, експорт, покоління, інтернаціоналізація, підтримка експорту, диверсифікація експорту, Чеська Республіка, описова статистика, кореляція

Класифікація JEL: F40, L60, M20

Стаття знаходиться у відкритому доступі і може розповсюджуватися на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International license, що дозволяє повторне використання, розповсюдження та відтворення, забороняє використання матеріалів у комерційних цілях та вимагає наявності відповідного посилання на оригінальну версію статті.

Надежда Петру, Андреа Томашкова, Моника Крошлакова

Диверсификация экспорта семейного бизнеса как инструмент их дальнейшего развития

Семейный бизнес является наибольшим глобальным источником рабочих мест в частном секторе, межпоколенческий характер которого укрепляет стабильность индивидуальных экономик. Конкурентный сектор малых и средних предприятий к которому принадлежит семейный бизнес является важной предпосылкой полномасштабной интеграции любой экономики в мировую экономическую среду. Для экономики Чехии повышается важность внешней торговли, и она зависит от способности компаний выходить на внешние рынки. Целью статьи является определение привлечения поколения преемников к экспортной деятельности семейного бизнеса с сосредоточением на диверсификации экспорта по отношению к структуре отрасли. Вторичной целью является анализ механизмов спроса для малых и средних предприятий/семейного бизнеса, ориентирующихся на экспорт. Определенные научные гипотезы сосредотачиваются на демонстрации зависимости между диверсификацией экспорта, привлечением поколения преемников в управлении компанией и структурой отрасли. Авторы также указывают на то, что семейный бизнес, которым руководит первое поколение основателей, экспортирует в первую очередь в Словакию, Германию и ЕС. Компании, которыми руководит следующее поколение, диверсифицируют территориальный риск и также экспортируют за пределами стран-членов ЕС. Была показана значительная корреляция между автомобильной отраслью и Германией, Словакией и странами за пределами ЕС и механической инженерией и странами за пределами ЕС. Уникальность статьи заключается в актуальности реального перехода семейного бизнеса в Чехии к следующим поколениям, осуществляющего внешнюю торговлю для обеспечения дальнейшего развития и устойчивости семейного бизнеса для будущих поколений.

Ключевые слова: бизнес, экспорт, поколение, интернационализация, поддержка экспорта, диверсификация экспорта, Чешская Республика, описательная статистика, корреляция

Классификация JEL: F40, L60, M20

Статья находится в открытом доступе и может распространяться на условиях лицензии Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International license, что позволяет повторное использование, распространение и воспроизведение, запрещает использование материалов в коммерческих целях и требует наличия соответствующей ссылки на оригинальную версию статьи.